

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Narečino in inserate sprejema upravništvo v Katol. Tiskarni Kopitarjeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dar, izvzemši nedelje in praznike ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 118.

V Ljubljani, v torek, 26. maja 1903.

Letnik XXXI.

„Morte all' Imperatore!“

Iz Benetk.

To je najnovejša faza v italijanskih demonstracijah. Mi popolnoma umevamo opravičeno jezo, katera je razgrela že itak vročo italijansko kri, ko so sirovi nemški burši v Inomostu pretepali svoje akademične kolege edino le zaradi njih narodnosti. Mi tudi popolnoma simpatiziramo z vsako prireditvijo, ki se trudi podreti nestrpni nemškonacionalni narodni šovinizem. A to, kar se danes godi v Italiji, ni več demonstracija za narodne pravice, ampak to so sovražne politične demonstracije proti državi, kateri bi imela ravno Italija biti hvaležna za njeno prevzeto zavezništvo. Klicem »Evviva Trento e Trieste!« so se takoj izpočetka pridružili klici »Abbasso l' Austria!« A do vrhunca so dospeli Italijani v četrtek v Benetkah, ko so vpili čez morje tje proti Trstu: »Morte all' Imperatore! — Smrt cesarju!« To ni več duh Crispijev in Garibaldijev, ki kriči po ulicah. Zbudila se je bestija, ki bi rada videla kri — Luccheniji in Caseriji demonstrirajo po ulicah in vlada s policijo jih podpira. . .

Tu podajemo kratko poročilo.

* * *

Padovanski visokošolci prišli so v četrtek demonstrirati v Benetke.

Sprejeli so jih slovesno. S klici: »Doli z Avstrijo! Smrt cesarju!« so dijaki stopili s parobroda. Z godbo na čelu so korakali po mestu in vpili s klici, ki jih sicer objavljajo italijanski listi, a ki jih mi skoro ne moremo zapisati. »Doli z avstrijskim orlom! Smrt dvoglavemu piščetu! Abbasso il bicipete polastro« itd. — v takem tonu je šlo dalje v divjem vpitju.

Bilo se je bati, da ta druhal ne vdere tudi v patriarhalno palačo. Policija je vohode ostro zastražila. Ta strah ni bil neutemeljen, kajti tolpa je šla mimo cerkve sv. Marka pred patriarhovo palačo in ko ni mogla vdreti, je tu vpila: »Evviva il venti settembre! Evviva Roma intangibile!« Neki dijak je tu govoril proti cerkvi. Drugi govornik je naglašal, da je Italija sicer stvorjena, a še ni dogotovljena, dokler se ne po-

lasti avstrijskih pokrajin, v katerih prebivajo Italijani, in dokler se ne uničijo oni, ki zavirajo italijansko »svobodno misel«.

Nato je šel izprevod zopet, kakor v sredo, pred avstrijski konzulat. Tu so se ponavljali sramotilni klici zoper Avstrijo. Avstrijski konzul se je bil najbrže že pritožil pri italijanski vladi. Zato je neki italijanski uradnik pred konzulatnim poslopjem stopil pred množico in jih opominjal, naj ne žalijo konzula tuje države. Vpijete »Evviva« kolikor hočete, samo ne »Abbasso!« jim je klical. A demonstranti so njegove besede udušili s protiklici: »Živel cesar policajev! Doli z Avstrijo! Doli z dvoglavim orlom!«

Demonstranti dvignejo na rame nekega dijaka, ki vihteč italijansko zastavo, kliče, da prej ne bo mirovala italijanska mladež, dokler italijanski prapor ne zavihra v Tridentu in v Trstu.

Popoldne je bil banket na Lidu. Govoril je mej drugimi Zilio to iz Grada. Po banketu so šli v razstavo slik. Tam jim je mestna godba priredila koncert.

Mimogrede omenjam, da je tudi letošnja mednarodna umetniška razstava prirejena v protiaustrijskem smislu. V sredi glavne dvorane, kot nekako središče cele razstave, je namreč postavljen Jeracev kip »La lotta«. Ta predstavlja žensko v boju z dvoglavim orlom. Orel ji zabada kremplje v prsi, a ona mu je z desnico že zavila en vrat in v besni jezi se orel kluje v lastno telo. Z levico grabi ženska — Italija — tudi že po drugi orlovi glavi, da mu zavije vrat.

Tu se je pokazalo, da je med jedjo zrasel Italijanom apetit, kajti med koncertom je neki govornik zahteval, da se tudi francoska Nizza združi z Italijo.

* * *

V Veroni je na shodu prvi govoril mestni župan Guglielmi. Tudi trentinski dijaki so bili navzoči. Posebno so z odobravanjem sprejeli novico, da je Luigi Dorigo, predsednik italijanskega kluba, vrnil redove, katere mu je dal avstrijski cesar I. 1894. in 1902. To je dalo povod zopet hrupnim demonstracijam proti avstrijski vladarski hiši. Pri večernem koncertu so položili venec na spomenik Aschierija, katerega so Avstrijci ustrelili kot izdajavca. V gledišču zvečer so razobesili velikansko, 18 m dolge italijansko zastavo, na kateri so bile pripete zastavice Trsta in Tridenta. Podobno je bilo v Trevisu.

V Padovi so prilepili na vseučiliško

poslopje pisma in čestitke, ki so jih dobili tukajšnji dijaki za svojo »lunaško borbo« za svobodo Trsta in Tridenta. Tukajšnja univerza, na kateri se je včasih šolalo tudi mnogo Avstrijcev, a je njen sijaj že zelo obledel, je sploh zdaj postala gnezdo za agitacijo. Gg. dijaki samo zabavljajo čez Avstrijo; to je lažje in prijetnejše, kakor pa učenje »srednjeveške modrosti«.

Vprašanje je, kaj poreče k temu avstrijski zunanji minister. Ali se sme tako zasramovati zavezna država? Ali je trozveza samo zato, da štiti Nemce in Italijane v Avstriji, nima pa moči, da bi varovala ugled naše države pri »zaveznikih«? Ton, v katerem se zdaj v Italiji govori in piše, je sploh ta, kakor da se mora Avstrija čim prej razdrobiti, da postane »res nullius«, od katere si sme vsak prilastiti, kolikor hoče.

Avstrija pa, če hoče obstati, mora energično pokazati, da to ni res, in da si le prste opeče, kdor sega z nepoklicano roko v njene notranje razmere.

Položaj na Ogrskem.

Parlamentarni položaj na Ogrskem se tudi v zadnjem času ni niti za las obrnil na bolje, če izvzamemo sklep v sobotni seji poslanske zbornice, da se danes izvrši volitev kvotne deputacije. Prvič ta zastop še ni izvoljen, ker ima opozicija še vedno dovolj sredstev na razpolago, da prepreči izvolitev, drugič se pa tudi z izvolitvijo kvotne deputacije notranje razmere ne bodo prav nič zboljšale. To uvideva najbolj ministerski predsednik Szell sam, ki se je v tej svoji zadregi iznova obrnil na svojo vedno mu zvesto večino, katera se je pa ravno v zadnjih dneh jela nekoliko krhati. Povodom večerajšnje konference vladne stranke je imel namreč Szell nagovor približno naslednje vsebine: Odgovornost večine je večja nego ona manjšine; čim večja pa je odgovornost, tem večja je dolžnost. Truditi se treba za ustavnost parlamenta in mirni, samostojni razvoj domovine. V boju z nasprotnimi elementi pa potrebuje krepke podpore od strani večine.

Le tedaj moremo vspešno vršiti svojo nalogo, če smo si gotovi vsestranske mejebojne podpore. Le tedaj moremo ostati na svojem mestu v zavesti, da bi, ko bi ne bili vršili svoje dolžnosti, dali si iztrgati iz rok parlamentarizem na Ogrskem. Končno se je

Szell liberalni stranki še enkrat zahvalil za zvestobo in vstrajnost v sedanji borbi.

Poslaniška imuniteta in socialni demokratje.

Glavno glasilo avstrijske socialne demokracije v Avstriji, glasilo žida dr. Adlerja, »Arbeiter Zeitung«, se v eni zadnjih številk javno izjavlja proti imuniteti poslancev in pravi, da je to največja nadloga za prebivalstvo, ker svoje politične nasprotnike lahko neovirano napadajo, ne da bi se jim bilo bati posledic. Napadeni si raje dobro premisli, predno jame zasledovati napadalca, kajti predno imunitetni odsek in zbornica izrečeta svojo sodbo, je zadeva že davno zastarana. — Tako vpije dalje socialnodemokratski organ. Štvar je seveda resnična, toda pripomniti treba, da so ravno socialnodemokratski poslanci mej onimi, ki najbrezobzirneje zlorabljajo poslaniško imuniteto, in ni prav nobene seje imunitetnega odseka, v kateri bi se ne razpravljalo tudi o soc.-dem. napadalcih.

Strah nemških protestantov pred jezuiti.

Protestantom v rajhu se zopet silno ježe lasje samega strahu pred največjimi »sovražniki« nemške kulture, pred jezuiti. Ko se je pred nekaj časom z vladne strani naglašalo, da znani paragraf proti jezuitom za sedaj še ne bo razveljavljen, ker se temu protivi večina zveznih vlad, je zavladalo mej nemškimi protestanti in njim sorodnimi elementi nepopisno veselje in menili so se že izven vsake nevarnosti. Toda varali so se. Nov strah jim je povzročil slavnostni in vsepovsod obožavani generalni feldmaršal grof Waldersee, ki je te dni povodom svojega bivanja v Rimu obiskal generala jezuitskega reda. Zadevno vest so na prejšnji objavili angleški ter jo pozneje potrdili tudi nemški listi. In reklo se je celo, da je grof Waldersee to storil v ime cesarja Viljema in da je, kar je še groznejše, jezuitskemu generalu obljubil, da se preporno vprašanje v Nemčiji kmalu reši. Pozneje so ti dve trditvi sicer takoj demantirali in celo izjavili, da grof Waldersee ni bil poslan niti v ime nemške vlade, toda vkljub temu še vedno strah in groza pretresa mozeg protestantom v rajhu.

Dogodki na Balkanu.

Iz Carigrada poročajo, da je s cer ustavljena akcija proti albanskim upornikom, da pa zadane ostra kazen voditelja albanskih upor-

LISTEK.

K 25-letnici c. in kr. 19. lovskega polka.

Spisal Fr. Hoenigman.
(Dalje.)

To mestece se je udalo brez prelivanja krvi. Turška posadka je eddala svoje orožje in se vrnila domov. Avstrijska armada je šla skozi mesto in se vtaborila na drugi strani ob hribočku, kolikor jih ni bilo mogoče nastaniti v turški vojašnici ali izpraznenih hišah. Dvanajst dni smo ostali tam. Zupustivši močno posadko, smo 12. septembra prišli v Ljubinje in 13. septembra po visoki planini v Hotelje. To pot je deževalo neprenehoma. V takem smo prišli v Fatniči 14. septembra. Sovražnika nismo imeli, pač pa povsod požgane hiše, znamenje, da so v teh hišah stanovali katoliki. Pred našim dohodom v Hercegovino so katoliki silno trpeli. 15. septembra smo prišli v Bogatov dub. Od tukaj pa po črnogorski meji proti Gačko. Vže na potu so nam prinesle švrste Črnogorke mleka in domačega sira na prodaj. Mislim, da je vsaka vse prodala in to prav lahko.

travi smo po deževnem vremenu imeli prav hladno noč. Ta noč je bila kal marsikateri boleznin in prezgodni smrti. Vojak utrujen do smrti, se je vlegel v travo, pod glavo telečjak, čez glavo vojaški plašč, čez noge goli nič. Čezenj pa je brila mrzla bora (burja)!

Pred Gačko smo prišli 18. septembra okolo 2. popoldne. Bila sta 2 lovska polka, ki sta ostala četrte ure ob cesti pred Gačko, in puške postavila v piramide. Vojaki so posedli po tleh. Posredovalec (parlamentar) je šel v Gačko in z njim ali pa skoro za njim častniški sluga Zvagen. V Gački je ta čas še vladal vstaški duh. Zato pa ni bilo varno, kar naravnost iti notri. Pred turško vojašnico nad Gačko sta stala 2 turška topa in po skladiščih te vojašnice je bilo mnogo pušk različnega zistema, z obilnim strelivom. Puntar Gjafted Zvidi-Zadrirap je silno hujskal ljudi k upor. Niso ga vbogali. Ko je pa zagledal našega vojaka, je dvakrat ustrelil na slugo. Zadel ga ni. Izpodbodel je konja in zdirjal z njim po cesti, ob kateri sta ležala naša polka. Tako je bil predrzen, da je memo nas jahal in streljal iz samokresa na oba polka. Preden je kdo izmed naših vzel puško iz piramide, je bil že precej daleč. Dva naša častnika nadporočnik Seemann in

poročnik Šušljaj sta jahala za njim. Pa kaj je naredil? Zavil jo je na svojim konjiču naravnost proti gori in po globokem pastremem jarku čez goro Gačko. Tako je ušel. A prostosti ni dolgo užival. Mislim drugi ali tretji dan potem so ga pripeljali Črnogorci z verigo okolu vratu in roki na hrbtu z vrvoj zvezani v Gačko ter ga izročili vojaškemu sodišču. Dognalo se je, da je že prej lovil naše ordonance (raznaševalce povelj) in jih nekaj na kruti način umoril. Zato je bil obsojen na smrt in 29. sept. ustreljen.

Dne 27. septembra smo se preselili nad Gačko. Tukaj smo prebivali v starih turških šotorih, da nas je že parkrat zapadel sneg. Ti šotori pa niso bili brez živega blaga. Gorje nam je bilo. Vode za pranje nikjer blizu. Zehte v pravem pomenu ni bilo mogoče narediti. Zunaj ležati odločno premraz. Tukaj ostati pa je bilo treba čez en mesec! Toda Bog Kranjca ne zapusti. Kdor bi mislil, da so bili naši vojaki žalostni, bi se motil. Da so bili le prosti, pa si slišal pesem: »Oj soldaški boben«. Od druge strani pa zopet: »O le počakaj še, O ne udaj se! eno leto al' pa dve!« in druge znane pesmi.

Enkrat v tem času se je raznesla ve

sela novica, da gre naš lovski polk v Trst. Korakali smo veselo že kaki dve uri od Gačke. Kar srečamo ordonance. Major prebere pisma. Ukaz: zopet nazaj! Nazaj v hrib na Gačko! Pot je bila morda samo 2 uri, pa je bila bolj težavna, kakor katerakoli izmed prejšnjih najdaljših. Vsi smo bili potrti. Se le konec novembra smo se premaknili od tukaj v Buno, ki je bravecem že znana. Kaj mislite, kakšna stanovanja smo tu dobili? Moj stotnik, dobra duša, baron Schmiedburg, je prišel naproti ter mi zaklical: »Prav lepo stanovanje imam za vas«. To »lepo« stanovanje je bilo brez oken in peči, skozi tla si lahko gledal v hlev. In to po zimi! Čez zimo je bilo treba vedno patrolirati cesto od Mostara do Metkoviča, ki je bila v nečuvno slabem stanu. Vojaki smo jo morali popravljati v najslabšem zimskem vremenu. To so bili hudi dnevi.

Iz Bune smo se preselili v bralcem že znani Blagaj. Tu sem imel priliko opazovati turški post. Koran (knjiga turške vere) zapoveduje Turkom vsako leto en celi mesec posta, Ramazan imenovan. Celi dan ne delajo, ne jedo, ne pijejo, ne kadijo nič. Tudi sline menda ne požirajo. To pa od solnčnega izhoda do zahoda. Od večera do jutra pa delajo nekako tisto, kar pri nas

nikov. Turškim oblastvom se je neki že posrečilo, da so zajela večje število plemenitšev pod vodstvom Hassan Slakusa. Del Albancev, ki je oblegal samostan Dečani, je pobegnil pod vodstvom Sulei Managha. — Blizu Monastira se je vršil te dni večji boj med Turki in bolgarskimi četami, podrobnosti pa še niso znane. V Mogili, 8 km. od Monastira, so Turki zajeli četo 13 Bolgarov in jo popolno pobili. Ubili so bili tudi štirje domačini, ki so se pridružili Bolgarom, in pa dve ženski. Strelji iz topov so zažgali 14 hiš. Turki so imeli tri ubite. — Sploh se trdi, da je položaj v monastirskem vilajetu še vedno skrajno kritičen. — S solunskim vlakom so v soboto pripeljali v Carigrad 34 turških ranjencev, med njimi 1 častnik.

Iz brzojavk.

Ogrska magnatska zbornica je v včerajšnji seji izvolila kvotno deputacijo. Grof Esterhazy je pozval ministrskega predsednika, naj stori konec sedanjemu ex lex stanju z energičnimi koraki. Szell je odgovoril, da noče kršiti zakona in ustave. — Z obstrukcijo grozila sta na nekem nedeljskem shodu mladočrška državna poslanca Pantuček in Maštalka, govoreč o razmerju med Mladočehi in vlado. Izjavljala sta, da obstrukcija gotovo nastopi ob razpravi o nagodbi, če vlada dotlej ne ustreže češkimi zahtevam. — Italijanski kralj obišče Loubeta v dneh med 10. in 12. julijem. Loubet vrne obisk šele po zimi l. 1904. — Novi nemiri v Mandžuriji. Ruski listi poročajo iz Vladivostoka, da je odhod ruskih vojnih čet iz južne Mandžurije povzročil med Kitajci veliko vznemirjenje. Čete Tunguzev vdirajo v one dele mandžurske pokrajine in provzročajo velik strah domačinom in tujcem. To bo bržkone dalo povod, da se Rusi ne umaknejo na celi črti. — Vstaja na San Domingu. Minulo soboto se je vršil silno ljut boj med vstaji in vladnimi četami. Vstasi so pogladi v zrak arsenal pri Santiagu, potem so jih pa zjeli vojski in jih popolno premagali. Med ubitimi je tudi general Dionizio Frias. — Kuba in Amerika. V pogodbi, ki so jo morali podpisati Kubanci, se med drugim poslednji zavezujejo, da ne bo Kuba sklenila nobene pogodbe z zunanjimi državami, ki bi kakor koli omejevala njeno neodvisnost, ter ne najela dolga, ki bi ne bil v nobenem sorazmerju z navadnimi dohodki. Amerikanci so pooblaščen, da smejo posredovati v prilg kubanske neodvisnosti. No, ta neodvisnost pač ni popolna.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 26. maja.

Odmevi po pouličnih izgrediv v Ljubljani. Zaradi predsinočnih pouličnih izgrediv je odredila včeraj vlada stroge varnostne korake in naredbe. Včeraj v jutro je prišel baje baron Hein osebno se prepričati o prouzročenih škodi v »Casini«. Včeraj popoldan je dal deželni predsednik baron Hein nabiti po vogalih strog opomin na občinstvo, da se odslej vede mirno in ogiblje izgrediv, proti katerim da se bo, če se pripetijo, z vso strogostjo pa tudi z vso resnostjo postopalo. Zvečer je bilo po mestnih ulicah in cestah več žandarmerijskih patrulj (24 orožnikov), ki so z nasajenimi bajonetnimi korakale sem in tja in skrbele poleg policijske straže za mir. Vsakemu, ki se je poučil o značaju nedeljskih večernih ekscesov pred kazino, so se te varnostne naredbe in oklic zdeli od-

pustni večer, samo še v večji meri. V Mostaru je naznanjal začetek in konec posta vsak dan strel iz turškega topa.

V mošnji smo imeli skladišče. V njej ni nikakoršnih podob, pač pa po stenah nekaj napisov iz korana. Podobe so Turkom prepovedane. Zato pa je bilo tudi kristjanom med Turki živim prepovedano razun v hiši imeti križ in brati sv. pismo. Zapovedano pa jim je bilo nositi dolgo kito las na zadnji polovici glave. To pa zato, da so Turki lahko tlačana kristjana neredkokrat in ne ravno rahlo za to kito lasali in vladili. Zato, ko smo bili mi tam, sem videl kristjana Nikola, odraščeneža moža in očeta, kako je turškemu begu (grajščaku) na konju sedečemu pri ogledovanju polja kleče in odkrit poljubil nogo. Tako so poniževali kristjane! Prav dostikrat je tako klečeči kristijan pred begom moral se vклонiti poleg konja, da je beg stopil raz konja na njegov hrbet in na to šele na tla. Turek sicer ne obdeluje polja, vendar je pa vsa zemlja v Hercegovini bila last Turkov; zato je moral torej vsak kristijan, če tudi je imel svojo hišico, plačevati od vsega, kar je pridelal in imel, zelo visok davek.

več. Radi par mladih ljudi, ki so prestopili meje dopustnosti, ne bi bilo treba delati, kakor bi se o tej priliki hotela vsa Ljubljana dvigniti nad kazino. Tudi vojaštvo je bilo pripravljeno. Po mestu je pa bil seveda mir. Da bi vlada le tudi tedaj, ko se Slovincem kje drugod še kaj hujšega zgodi, bila tako skrbna. Menda pa je baron Hein to bolj za se, nego za Nemce, napravil, ker vé, kako je priljubljen. Včerajšnji »Slovenski Narod« je pisal, da so tudi demonstracije pred deželno vlado bile neumestne. »Narod« menda ne vé, da baron Hein a razven par slovenskih liberalnih prvakov noben v deželi ne mara! Tega ne spremeni »Narodovo« ljubezničenje z baronom Heinom. Povdarjamo še enkrat, da večernih izgrediv ni spravljati v zvezo z dopoldanskimi dogodki, in se je zvečer krščan. soc. delavstvo vdeležilo tudi samo ovacije dr. Ferriju na kolodvoru. Po Ljubljani se govori, da je župan, ko si je ogledal škodo v kazini (šipe so zavarovane pri banki »Slavija«) namigaval: »dass das die klerikale Partei gethan hat«. Ako je ta vest resnična, tedaj bi bil proti takemu županu umesten protesten shod! Kadar so demonstrirali kršč. soc. delavci, tedaj celo ob največjem razburjenju ob priliki znane liberalnega protestnega shoda ni prišlo do ekscesov in pobitih šip. Včeraj popoldne je oddala policija pet mladih ljudi, med njimi stavca Kranjca, dežel. sodišču. Stavca Kranjca dolže, da je streljal v kazino, a nekateri, ki so bili v njegovi družbi, pa trdijo, da je ta sum neopravičen. Vest, da bi bil g. Molek aretiran, se ne potrjuje. Policijski svetnik gosp. Podgoršek se danes mudi na Dunaju.

Ljubljanski socialni demokratje in manifestačni shod »Slovenski Narod« včeraj piše, ko poroča o govoru socialnega demokrata g. Tokana: »Nekateri podivjani kršč. socialisti, ki niso razumeli resnobe trenutka, so začeli pri nastopu Tokanovem ugovarjati, česar so se sramovali celo njih voditelji.« — Ker je že »Narod« to poslal v svet, primorani smo zadevo pojasniti. Pripravljani odbor za manifestačni shod je namreč prejel od socialne demokracije naslednje pismo: »Slavnemu pripravljalnemu odboru za prireditve protesta proti razmeram na Hrvaškem. Socialnodemokratični politični odbor ljubljanski odklanja soudeležitev nameravanega shoda, ker je popolnoma nemogoče, da bi se prireditelji resno borili za svobodo. Socialnodemokratično delavstvo ima svoje razredno stališče; v svojem časopisu se bori že precej let zoper krivice in so se že tudi shodi pečali z zadevo, preden je tekla kri. Boj se bo nadaljeval, toda ne s šovinističnimi sredstvi, marveč z argumenti z gospodarskega, razrednega stališča. Po naročilu: Breskvar, Mlinar.« To precej konfužno pismo se je vzelo na znanje z obžalovanjem, da ljubljanska socialna demokracija zavzema stališče, da se shoda ne udeleži. Dr. Tavčar, ki je bil pri dotični seji, je celo rekel, da je pač tak shod tudi za svobodo in da soc. dem. nimajo prav. Tik pred začetkom shoda pa sta socialna demokrata Tokan in Koemur vprašala, ako se bo soc. dem. dala beseda. Iz pripravljalnega odbora se je z veseljem pozdravilo, da so se vendar socialni demokratje postavili na pametnejše stališče ter so se shoda vdeležili. Seveda ni bilo mogoče vsem navzočim povedati, da se je del socialnih demokratov tik pred shodom šele izjavil za složno akcijo. Z ozirom na to so nekateri, ki so vedeli o zgoraj navedenem pismu, mislili, da socialni demokratični govornik nastopa z namenom kaliti edinost, in so pričeli ugovarjati. Ko je socialno demokratični govornik g. Tokan omenil, da soc. demokratje tudi ne bodo mirno gledali razmer na Hrvaškem, so krščanski socialci ploskali. Toliko resnici na ljubo. »Podivjanost« pa vračamo liberalni inteligenci, ki se tudi o tej priliki ni mogla premagati, da ne bi v »Narodu« psovala delavstvo.

Sestanek »Leonove družbe« ne bo jutri, marveč šele v sredo, dne 10. junija.

Stališče tržaškega namestnika omajano? Dunajski »Zeit« javlja iz Trsta, da je omajano stališče namestnika grofa Goessa kakor tudi policijskega ravnatelja. Prememba se izvrši baje že v avgustu. Kot naslednika grofa Goessa se imenujeta

dvorni svetnik v notranjem ministerstvu Anton Simonelli in kranjski deželni predsednik baron Hein.

Protiavstrijske demonstracije v Italiji Avstrijske zastave so sežgali v Paviji, v Comu in Genovi. Posebno velika demonstracija je bila v Vidmu. Tu je demonstriralo kacic osem tisoč oseb. Čuli so se klici »Abbasso Austria! Eviva Oberdank!« Zlasti slednji klic je značilen za duha teh demonstrantov. — V Padovo je prišel dijak Ziliotto iz Gradca. Z zastavami so ga šli sprejeti na kolodvor. V avli je govoril s katedra, da je avstrijskim Italijanom nemogoče vstrajati dalje pod oblastjo barbarov. Djaki so klicali: »Morte all' Austria! Društvo »Dante Alighieri« nabira po vseh mestih doneske za nadaljnje demonstracije in za podporo iredentovske propagande v Avstriji.

Tržaški Slovenci za Hrvate. V nedeljo ob 8. uri zjutraj so prisostvovali tržaški Slovenci v cerkvi Novega svetega Antona maši zadušnici za žrtve na Hrvatskem.

Za Hrvate! Poroča se nam, da je v nedeljo tudi na Igu pri Ljubljani velika množica zavednih kmetov hodila po vasi in klicala: »Želi naši bratje Hrvatje! Proč z banom!«

Gospodarski zvezi za Istro je doslej pristopilo 26 združenj.

Nemci in Hrvatje. Piše se nam iz Padove: V Padovi je prilepljen oklic, kateri protestira proti temu, da so Hrvatje nabili italijanske visokošolce v Inomostu. Pozneje so besedo »Hrvatje« prečrtali in zapisali »Nemci«. Ti učenjaki, ki demonstrirajo proti Avstriji, torej niti Inomosta od Zagreba ne razločujejo. Bilo bi pač želeli, da se ti mladeniči nauče prej nekoliko geografije, preden vpijejo po ulicah.

Poštna vest. Mesto poštnega odpravnika v Jesenicah ob Savi je bilo podeljeno poštni odpraviteljici gđni. Emi Riedl v Loškem potoku.

Volitev župana v Moravčah. Ker je novovoljeni občinski odbor sama c. kr. deželna vlada pravomočnim pripoznala, volil je leta v občinsko starešinstvo: za župana posestnika in mesarja Ign. Klopčič, za prvega svetovalca Janeza Bergant. Ostali svetovalci so: Bizilj France, Kopač Jožef, Prosenc Anton, Cerar Ign., Pele Janez. Vsi so ob enem z odborom vrli, zavedni katoliško narodni možje.

Novice iz Boh. Bistrice V bližini predora vzrastla je zadnji dve leti sem nova vas — druga Bistrica. Cela kolonija barak je pred predrom. V soboto zjutraj ob štirih so železniški delavci, ki so na ponočnem delu, zapazili ogenj v središču barak. V znamenje nevarnosti piskale so mašine, bilo je plat zvona, delavci so hiteli ljudi buditi ter klicati v vas po pomoč. Takoj so bile na mestu brigadnice podjetništva in domače požarne brambce. Z neumorno in hvalevredno vstrajnostjo so delali gasilci ter rešili, kar se je rešiti dalo: barako Tisotovo in Brungarjevo. Druge štiri so do tal pogorele. Lastniki delavci so večinoma zavarovani. Veliko škodo ima »Delniško društvo žalskega pivca«. Stanovanje voznika, prednja klet in streha zaloge je uničena. Da se je precej ledu stopilo, je samo ob sebi umevno. Hvala Bogu, da požar ni nastal ponoči ali ob viharju. Delo v predoru pridno napreduje. V par dneh bo rova že dva kilometra. Danes pričnejo z mašinsko napravo, električno silo vrtni. Vsak dan upajo napredovati od 6—8 metrov v rovu, ali kakor pravijo v »Stohlnu«. Posebnih nesreč ni. V predoru delajo zdaj po osem ur. Med delavci v obče vlada disciplina. Kar je bilo slabih elementov, je moralo oditi. Tu so večinoma ljudje z družinami, ki si hočejo kaj prislužiti in prihraniti. — Pred par dnevi videli so ljudje dva neznanca slaboooblečena človeka gnati dva konja skozi Stenge v Bohinj. Vsakemu sta se zdela sumljiva konjska tatova. Govori se, da sta bila konja ukradena blizu Kostanjevice. Jednega tatu so ujeli na Tolminkem ter ga zaprli; drugemu bo moč pravice gotovo kmalu za petami.

Utonila je 10 letna hči mlinarja Kregarja v Vrbovem. Z mostu tik hiše je padla v 73 cm. globok potok in nato prišla pod kolesa pri mlinu.

Slovenski akademični slikar g. Peter Žmitek se je vrnil danes iz Prage v Ljubljano. Odpotoval je v svoj rojstni kraj Kropo, kjer bo narisal nekaj novih slik iz gorenjskega življenja za akademsko razstavo v Pragi.

Drugi katoliški dobrodelni kongres. »Vaterland« objavlja oklic kato-

liškega dobrodelnega odbora za Avstrijo, ki naznanja, da se bo drugi katoliški dobrodelni kongres za Avstrijo vršil v Gradcu dne 7. in 8. junija.

Dva ognja in tatovi. Pri St. Juriju pod Kumom je pogorela v četrtek popoludne kočna na Magovniku, v petek popoludne pa posestniku na Resici čisto vse. Kar je rešil stare obleke in orodja, za toliko se je pa opekel. K sredi je bil vsaj deloma zavarovan. — En ogenj gre na račun ljubih otrok, eden pa na račun tatov, ki strasio tudi pri nas, kakor ob celi dolensko-štajerski meji. Pri nas sicer še niso vlomili, kakor v sosednih farah, tudi videli jih še nismo, pa zdi se nam, da smo jih že večkrat čutili in odpodili, vsaj čuvaji tako pripovedujejo. V soboto so šli vsi prebivalci nad nje s kolmi in puškami. Sicer pa hodijo letos po Kranjskem vsakovrstni ljudje za delom, poštenim in nepoštenim, in pri pomanjkanju, ki vlada letošnjo pomlad semtertje, tudi ni čuda, če se kak domačin loti dela na račun tujih tatov.

Načelnikom okrajnega cestnega odbora za metliški okraj je izvoljen gospod Davorin Vukšinič, oskrbnik komende nemškega viteškega reda v Metliki, podnačelnikom pa g. Anton Rajmer, trgovec v Metliki.

Toča je brenkala tekom enega tedna dvakrat na Belokranjskem. Prvikrat je padla 15. maja v metliški fari. V par trenutkih je bilo vse belo od nje. Drugikrat se je pa vsula 17. maja. Okrog Brezove rebri in vasi Malence semiške župnije, kjer je bil letos velik požar, je napravila dokaj škode. Tudi okoli Metlike je padala močno in je povzročila na trtju znatno škodo na Veselici.

Kap zade'a. Iz Sorice, 25. maja. Danes se je ponesrečil na Danjarski planini železnični inženier gosp. Janez Bartel. Sel je na petelinov lov in ko je došel blizu vrha planine, zadela ga je kap. Dvakrat je težko zasopel in izdihnil. Ob 8. uri so ga možaki iz Zgornjih Danj prinesli v Sorico ter ga položili v mrtvašnici na mrtvaški oder. N. p. v m!

Ogenj je vpepelil minuli petek streho in več pod streho spravljenega blaga posestnici Alojziji Urbaniji v Kanderšah pri Litiji. Zgorelo je tudi 100 kron denarja. Škoda cenijo na 2700 kron, zavarovana je bila pogorelka za 2600 kron. — Prejšnji dan je pa pogorela v Knežaku posestniku Ant. Novaku hiša z gospodarskimi poslopji ter še drugih sedem objektov. Skupno škodo cenijo na 31.800 kron. Pogorelci so zavarovani le za 19.900 kron. Ogenj je zanetil vžitkar Sain z gorečo pipo.

Moravče dobe še ta teden na Lukovico brzojavno zvezo z svetom. Tako je, če se naseli tu kaka ekscoelencia, kakor je viceadmiral baron Minutilli.

Starostna preskrba poštne uslužbencev na deželi. Trgovinsko ministerstvo je izdalo naredbo, v kateri se zagotavlja omenjeni kategoriji poštne uradnikov in uradnic, ki so nastavljeni z dekreti, s 1. junijem 1903 državna preskrba za starost proti primernemu vplačilu. Moška kategorija dobi pokojnino zase, oziroma za vdove, vzgojevalne prispevke, odpravnino in posmrtno kvartale, ženska kategorija dobi pokojnino, odpravnino in posmrtno kvartale. Pokojnina bo znašala po 10. službenih letih 40%, za vsako poslednje leto 2%. Cela pokojnina se dovoli po 40 službenih letih. Ob enem se je razpustilo penzijsko društvo deželnih poštne uslužbencev.

Stavka v občinskem odboru. Iz Vidma na Štajerskem se poroča: Naznanili ste izvolitev novega župana za videmsko občino. Manjšina občinskega odbora se je nad izidom volitve maščevala, kakor se kaj enacega zgodi le redko kje. Izmed 18 odbornikov jih je takoj drugi dan po izvolitvi 7 odložilo svoj mandat. Za odborniki so potegnili tudi nekateri namestniki. Tako so skušali prisiliti politično oblast, da postavi komisarja, kateri naj vodi občinske posle, dokler se izvoli nov občinski odbor. Kaj je vzrok temu postopanju? Odborniki-demonstranti pravijo: »nov župan Franc Ban ima svoj dom ob koncu občine, mi imamo predaleč do njega«. Ta izgovor je sevé piškv. Po postavi mora župan prebivati v občini; a da bi moral imeti svoj dom ravno poleg občinske hiše, tega ne veleva nobena postava. Pravi vzrok je ta-le: Nekateri odborniki, nemški in slovenski, ne morejo prenašati te »sramote«, da bi priprost kmet, ki je pa prebrisan glava, odločen Slovenec in katoličan, bil poglavar lepi videmski občini. To je tem možakom pač deveta briga, kje ima župan svoj dom. Naj bi bil g. Franc Ban liberalec slovenski ali nemški, vsi demonstranti bi bili glasovali za njega in ostali v odboru. Počakajmo, kako se razvije ta stvar.

Protesten shod radi dogodkov v Inomostu. Iz Gorice se poroča: Na protestnem shodu, ki se je vršil v gledališču, je bil vsprejet isti sklep kakor v Trstu. Govorniki, med katerimi sta bila tudi župan Venutti in poslanec Verzeznassi, so protestirali proti dogodkom v Inomostu ter so

zahtevali italijansko vaučilišče v Trstu. Govor socialističnega zastopnika Zela proti politiki italijanskih državnoborskih poslancev je izzval živahno oporekanje. Poslanec Lenaasi in branil postopanje kluba.

— **Poročka.** V sredo 27. t. m. se poročita g. Fr. Košuta, veleposestnik v Križu pri morju in gđ. Josipina Kovačič, hči bivšega večetnega zlatim križcem odlikovanega župana, načelnika cestnega odbora in veleposestnika v Komnu. Poročil ju bo brat neveste g. Alojzij Kovačič, naš Salezijanec z Rakovnika. Brat Josip ima pa nevesto iz odlične družine Pavlica iz Rihemberga. Pavla je sestra nepozabnega pokojnega dr. Jos. Pavlica in dr. And. Pavlica v Gorici. Na mnogata leta!

— **Roparska tolpa** radeškega sodnega okraja je vedno predrznejša in napada ljudi že ob belem dnevu. Predčerašnjim se je vozil ložanski posestnik Ivan Berce s svojim spremljevalcem ob pol 2. uri popol. po cesti ob Savi iz Kompolja proti boštanski graščini, kar naenkrat ustrelili nekdo šestkrat izza drevesa, vendar tako srečno, da ni bil nikdo zadet. Sedaj imajo povsod nočne straže in močje iščejo dan za dnem tatinske druhal po gozdih, a doslej popolnoma brez uspeha. Glede ponočnih straž pa izraža dopisnik misel, da bi vestno pazile, toda brez vpitja in nepotrebnega streljanja. Čemu neki po nepotrebnem plašiti ljudstvo, če sicer zadosti razburjenje in prestrašeno. Splošna želja je, da pride vojaštvo, ali da se izdatno pomnoži žandarmerija, kajti ljudstvo je utrujeno od nočnega čuvanja do skrajnosti in zmučeno od dnevnega dela v vinogradih in na polju.

— **Otroške bolezni,** zlasti škrlatica je precej razširjena v Idriji. Obolelo je tudi več otrok, ki hodijo že v šolo.

— **Najdene reči na državnih železnicah** — se žal ne objavljajo v tukaj. dnevnikih, kakor to stori južna železnica vsak teden. Ker se radi tudežnega lokalnega prometa ravno na državnih železnicah v vozovih, čakalnicah i. t. d. veliko pozabi, je železi da prične tudi v to kompetentna oblast drž. železnic z navedenim objavljajem v tuk. dnevnikih. Pred časom visel je vsaj na občinstvu dostopnem prostoru tukaj. državnega kolodvora seznamek najdenih reči in ni bilo treba letati od jednega do drugega, iz jedne pisarne v drugo in drugega časa zgubavati, predno je človek izvedel, ali in kje se dobi v vagonu pozabljeni dežnik. Ker je postalo moderno, da pčtjuče občinstvo raznovrstne reči na železnicah pozablja, bilo bi umestno, da se tudi tozadevni uradi nekoliko po modernem preustroje in napravijo prizadetemu občinstvu brez izgube časa informativnim in dostopnim.

— **Tiskarski škrtaj** je v dopisu »Zgodovinsko društvo« za Sl. Štajersko v zadnji stavek tretjega odstavka od spodaj vrgel nepotrebno črko n in tako popolnoma prevrnil zmišlel. Dotični stavek se ima glasiti duhom (ne duhovnom) treba pozitivnega dela in višjega vzleta, sicer se zarijejo v pusto filisterstvo.

— **Samomor.** Pri gradbenem podjetništvu Ceconi v Bih. Bistrici nastavljeni inženjer Leon Szarvas se je dvakrat zabodel v srce in se s tem usmrtil.

— **Zasledovanje premogove žile v Rovtahnad Logatcem** je imelo do zdaj deloma nekaj uspeha, a vse kaže, da se raziskovalni odbor stvari ni na pravem mestu lotil; sledovi po premogu so bili po nekaterih mestih očitni, tako da se — kakor se nam poroča — iz dozidaj našlega ekvivalenta pravega svetlega premoga (ki je bil tudi na Dunaju kvalificiran kot »reine Glanzkohlen«) da z vsjo smelostjo trditi, da je v rovtarskih tleh v bližnji dozdanjih rovov močnejša premogova žila. Kje ravno, to sled bi vedel poiskati kak tehnik (Bergingenieur).

— **Vozni red,** veljaven od 1. junija, s koledarjem smo v lični obliki priložili današnji številki »Slovenca«. Na drobno se prodaja »vozni red« le v prodajalnici »kato-liškega tiskovnega društva« (H. Nidman) po 20 vin. izvod, večja naročila, pri katerih se dobi izzetek popust, naj se pa naslovljajo na uredništvo »Slovenca«.

Ljubljanske novice.

Poročil se je včeraj gosp. Jos. Pavšek, zastopnik banke »Stavije«, z gospod. Indof.

Salezijanci. V nedeljo je bila na Rakovniku zopet lepa slovesnost. Zbralo se je ondi precejšnje število Ljubljancev. Govoril je na prostem večetast. gosp. kanonik A. Feticch-Frankheim, kateri je jako lepo in poljudno razložil zgodovino našlova Marije Pomočnice. Pri slovesnostih prihodnjega leta upamo, da bo že sviral domača godba. Sedaj se učijo gojenici prav pridno teorije. Instrumenti so s češkega, večšaki jih jako hvalijo. Tudi rokodelski pomočniki, ki zahajajo ob nečeljah in praznikih na Rakovnik, bodo imeli s časoma svojo godbo. Slišimo tudi, da pride v Ljubljano, ko položijo temeljni kamen novi kapelici Don Rua, naslednik Don

Boaka in vrhovni superior Salezijancev v Turinu. Gotovo je, da ima zavod svojo bodočnost.

»Turnarska« slavnost v Ljubljani. Kakor vidimo iz programa za to društveno slavnost dné 6 in 7 junija t. l., bo obsegal isti glavne točke v gledališču. v kazini in v telovadnici tukajšnje realke. Javno torej nastop turnarjev ne bo oficilen in bodo le posamezno brez zastave ali čez ulico. Pričakuje se pa vsega skupaj kach 800 zunanjih turnarjev in 100 drugih gostov. in sicer: iz Kočevja, Trsta, Gorice, Celja, Maribora, Gradca, Celoveca, Beljaka pa Inomosta in par s Pruskega. Tam »odkritosrčnej« bo pa slavnost znotraj. Čudno se nam pa zdi, da se tukajšnji turnarski krogi hvalijo, da je slov. sokolska slavnost zaradi turnarske se morala »umakniti«. Kje so pa zopet to zvedeli?

Občni zbor »Društvene godbe« se včeraj ni mogel vršiti, ker je bilo zopet premalo članov navzočih.

Drag. Hribarja konj ubit. Danes zjutraj se je splašil konj g. Drag. Hribarja. Konj se je zaletel v mitnico na sv. Petra cesti ter se tako poskodoval, da je skoro na to poginil. Hapec, ki je bil na vozu, je padel z voza, a se ni poskodoval.

Ravnatelj na prižnici. V nedeljo zjutraj po sv. maši, katere so se udeležili dijaki tukajšnje višje gimnazije, stopil je ravnatelj Senekovič na leco in opozarjal dijake, naj se noben ne udeleži demonstracij.

Nova deželnozborska dvorana. V njej je izvršiti se marsikaj. Tudi slikarska dela še niso končana v poslopi. A oprava v tej dvorani bo slična z ostalo v dvoici, obo bito pa se bodo odlikovala tapetniška in slikarska ter mizararska dela v dvorani, kakor na galerijah in ložah. Škoda le, da je dvorana premanjšena obsega. Skoro napravlja na opazovalca z galerije vtis, da je prekratka in — pretemna in da bo za vsak oblačen dan treba elektrike ali pa sveč. Pri gledišču se je ustrelil isti kozel: vse v zlatu in srebru — praktičnega prostora pa skoro nič, kakor samo za — go spodo! Pa je pri državnih stavbah ista nepraktična burklarija. Neč se ne skrbi in gradi za — prihodnjost! Ali menite, da nikdar ne bomo došli na Kranjskem do splošne volivne pravice?

K časnikarskemu shodu v Plzen odpe-ljal se je g. Fran. Govekar.

Klopi odnesli! Na ljubljanskem gradu je zdaj, odkar je isti last finančne uprave, vse zapuščen. Da, justični erar je pustil gori prei saj malo čediti in troje klopi postaviti, finančna direkcija pa se šetalcu gori še na klop usesti ne privoči, kajti zdaj ni kar nobene klopi gori! Tako umazanost se sama ob sebi obsoja. Kaj si mislijo tuici o nji?

Dogodki na Hrvaškem.

Bogoslovca v preiskovalnem zaporu.

Zagreb, 24. maja. Že nad osem dni sedita v preiskovalnem zaporu dva bogoslovca: četrtoletnik g. Fran. Škrinjar, pred-sednik »Zbora duhovne mladosti«, iz zagrebškega, in drugoletnik g. Juraj Sušnjak iz djakovskega semenišča. Škoda, da niso zaprli vsaj enega še iz Senja, da bi bilo — omne trinum perfectum. Vsa komur se samo po sebi vsiljuje vprašanje, kaj sta ta dva gospoda zakrivila; mami je duh upora prodri celo za tiho in mirno semeniško zidovje? Ko bi svet še vedel, da je državni pravdnik proti tema bogoslovcema naperil celo legijo paragrafov, dvomil bi marsikdo, se li izteče vse to srečno za nadaljno prihodnjost vzgled njih in nadejnih teh dveh mladih gospodov. In vendar se je vse to izvršilo proti jasnim določilom zakonov. Na Hrvatskem velja še danes — ni dolgo tega, ko je Khuen sam to poudarjal v saboru! — konkordat iz l. 1885. V XII. členu konkordata se glasi jasno in določno: zakrivi li kaj kakšen klerik in ga zasleduje svetno sodišče, ima se o tem obvestiti škof; zaslišati se ga sme šele potem, ko v to privoli njegov cerkveni predstavnik. Omenjeni člen konkordata določa tudi: Clerici carceris poenam semper in locis separatim a saecularibus luent. Pod poena carceris umevati je zapor splošno, naj si bo že preiskovalni ali kazenski.

Da se ta člen konkordata ne izvršuje, ni nikako čudo, ker Khuen ne pozna nobene še tako svete institucije, da je ne bi pogazil, če mu to količkar koristi v boju proti nasprotnikom. No, ako se ban ne drži zakona, nam preostane edino postavno sredstvo, da protestiramo. In glasen pa jasen protest proti rušenju zakona je vsa sedanja vzne mirjenost naroda.

Zagrebško semenišče je z dveh strani zavarovano proti samovolji policije, in to kot vseučilišče in kot cerkveni institut. Kot vseučilišče, ker je v njem bogoslovna fakulteta; kot tako živa imuniteto; to so svobodna akademična tla, kamor nima brez dovoljenja vseučiliškega rektorja nihče dostopa. Načelni tajnik redarstva se ni izkazal z nikako vatopnico

od rektorja, a niti sumiti ne moremo, da bi bil v to privolil nadškof. Prvi korak preko semeniškega praga je bil protizakonit in ravno tako je bila preiskava — ne oziraje se na njene vzroke — očitno gaženje postav tako cerkveno državnih kakor akademiških.

Ko je nasilna roka Khuenova proti vsemu pravu in zakonom segla tudi semkaj, bilo bi zanimivo zvedeti, kaj sta velika revolucionarja v talarju zagrešila tako hudega. Ko se je hrvatski narod dvignil l. 1848, da dokaže z mečem v roki, da je še na svetu, je ta duh zašel tudi v semenišče, kar je popolnoma naravno. Dan za dnem se tu predava, razpravlja, govori o moralnih principih, pa če nastopi človek kakor je famozna naša khuenovščina in te principe tepta drug-zega za drugim v blato, je naravno, da se s tem ne more strinjati duhovna mladost, ki je odločena, da kdaj vodi narod v moralnem oziru. Ko bi se strinjala, postavila bi se na sramotno stališče, ki je zavzema rušitelj zakonov sam. Bogoslovce zagrebškega semenišča se je torej poslužil postavnega sredstva in se hotel potem privatnega pisma porazgovoriti s prijateljem v Djakovem o sedanjem stanju nesrečne domovine, o nenravnem gaženju državljskih svob. štin. Kaj je v tem čudnega? Saj je tudi on socialno bitie, ud organizma, ki ga je leta in leta rušil in razdiral nositelj avtoritete, Khuen sam! In kaj je v tem hudega? Je li to veleizdaja, kakor so poročali vladni in vladinovski listi? Veleizdaja, če piše prijatelj prijatelju pismo popolnoma privatnega značaja?

No, pismo ni došlo na adresate; s famozno desnico je jadni Hedervary preprečil ta kolegialni, prijateljski pomenek ter drzno in protizakonito razdrl sveti pečat pisemake tajnosti, a s surovo levico je zgrabil oba prijatelja in ju vrzel v temnico sudbenega stola v Zagrebu. Poleg drugih strahovitih zločinov naprtil jima je ban tudi zločin kaljenja javnega miru! Kdo se ne smeje? To je resnično vrhunec duhovitosti ere Khuen Hedervaryjeve! Slava mu!

Smrt junaka. V listih čitamo o nastopnem pretresljivem dogodku V Podsedu je neki kmet razgalil svoja prsa in jih nastavlil orožnikom z besedami: »Tu notri je hrvatsko srce, ako imaš poguma, ustrelite! Počil je strel in kmet — junak se je zgrudil mrtev na tla.

Demonstracije v Grobnici. Z Reke se poroča, da so se v noči od sobote na nedeljo vršile v Grobnici velike demonstracije. Proti polnoči je prišlo v kraj nena-doma blizu 600 mož in fantov iz bližnjih vasi ter napadlo občinski urad. Udri so v notranje prostore ter provzročili v arhivu veliko škodo. Občinskega tajnika Stiglicja so prisilili, da jim je snel s stene banovo sliko, katero so potem z onimi vred, ki so jih sneli v šoli, obesili na drevo in uničili. Nato so potrgali vse ogrske grbe in celo tablice ogrskih zavarovalnih družb. Vse to se je pa izvršilo s toliko naglico, da je na lice mesta došlo orožništvo že našlo popoln mir ter ni moglo zaslediti nobenega demonstranta.

V deputaciji, ki je hotela pri cesarju avdienco sta bila iz lstre poslanca Spinčič in Trinašić, iz Trsta pa dr. Rybař in Ivan Goriup.

Verodostojnost uradnih vesti! Iz Zagreba piše »Edinosti« povsem zanesljiva oseba in izraža svoje ogorčenje nad predrzno mistifikacijo javnosti, ker so bili uradni listi raznesli v svet vest, da sta se podmaršal Canić in ban Khuen sprehajala po zagrebških ulicah potem, ko je bil znani spor med njima poravnal. To ni res in je prosta izmišljena laž, ki je bila vržena v svet z namenom, da se pokaže, kako silno močan in ugleden je ban Khuen Hedervary.

Iz Zagreba se poroča, da so srbski akademiki solidarni s hrvatskimi, da ne obiščejo vseučilišča, dokler ne dobe Hrvatje zadoščenja. Hrvatje so obljubili Srbom povrniti vse, kar so trpeli pri zadnjih proti srbskih demonstracijah.

Narodna zavest hrvatskih žena. Hreljin pri Bakru v hrvatskem Primorju: Zaprti so mnogi ugledni rodoljubi zaradi dogodkov na bližnjem kolodvoru Plase. Kdor je le nekoliko na sumu, ga vodijo uklenjenega v ječo v Ogulin. V petek so bile pozvane žene in dekleta. Vse so prišle odičene s hrvatsko trobojnico, a zato so bile tudi vse na mestu zaprte! Zvečer okoli 7. ure prišla je kompanija vojakov ter je odvedla njih 33 na postajo Plase, kjer so jih zaprli v ondotne magacine, a one so bile vse leter vzklikale: Zivela Hrvatska! Doli z banom!

Volosko. Občinski zastop v Voloski je enoglasno sklenil, da pošlje kralju brzo-

javno prošnjo, da se zaustavi prellvanje hrvatske krvi. Dovolilo se je 400 K za padle žrtve, a svesovalci so zbrali med seboj 400 kron. Seja je bila zaključena v znak žalosti.

Pogreb žrtve. Pri Sv. Nedelji se je vršil v petek pogreb kmeta Gabrijela Varžića, katerega je pri nemirih ustrelil obč. predstojnik Nasakanda. Vdeležba je bila velikanaska, žene in dekleta, ki so se vdeležile pogreba, so bile okrašene s trobojnimi trakovi. Dan po pogrebu je žena ustreljenega povila šestega otroka. Za revico nabirajo milodare.

Državnemu pravdnistvu so bili oddani v Zagrebu predvčerašnjim soc. dem. vodja Vitomir Kovač, gospa Ana Bukovič in urednik soc. dem. »Slobodne Riedi« Vilim Bukšek in uvedena proti njim preiskava. Pri Kovaču so našli neke prepovedane tiskovine, Bukšeka pa dolže bune, ker je priobčil resolucijo budimpeštanskih socialistov.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Prijatelj knjig je bil Metod Azman, pisar v Ljubljani, pa le zato, da jih je v denar spečal. Kot trgovski vajenec pri Otonu Fischerju, je izmaknil 9 knjig v vrednosti 90 K, pa tudi pri dr. Tavčarju je lansko leto, ko je bil pri njem še za pisarja, vzel več knjig, katerih vrednost znaša 31 K. Obdolženec dejanja ne taji, sodni dvor ga je na 2 meseca ječe obsodil.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Dirke v — smrt. Dne 24. t. m. so prišle dirke z avtomobili Pariz-Madrid. Dogodile so se mnoge nesreče. Do sedaj so bili ubiti: 2 mehanika, 2 vodje vozov in 4 gledalci. Pet vodij vozov je težko ranjenih. Francoski minister za notranje stvari je prepovedal nadaljevanje dirk Pariz-Madrid na francoskih tleh. — Kraljica Draga tudi po leti ne zapusti Srbije, ker se boji, da se za njene odsotnosti kaj neljubega zgodi. Tudi kralj Aleksander si nikamor ne upa. — Plavica, cvetka nemške iredente v Avstriji, je postala tudi cvetka pristašev ogrske Košutove stranke. — Iz Kruppove afere znanega nemškega slikarja Allersa je dež. sodišče v Neaplju v kontumaciji obsodilo na 4 in pol leta ječe.

Izmučen iznajditelj. Mnogo se je trudil Marconi, preden je iznašel brzojav-ljenje brez žic. Gotovo ga je mnogokrat glava bolela od premišljevanja. A vse to ni nič proti težavam, ki jih ima zdaj. Italijani so ga namreč prosili, naj se vrne v domovino. Tu ga hoče vsako mesto pogostiti. V Rmu je postal Marconi toliko banketov in slišal toliko napitnic, da je ves utrujen zbežal na Riviero si glavo hladiti. V Milanu so ga željno pričakovali, a jim je brzojavil, da iz zdravstvenih razlogov ne more priti. A vedno še po mestih s subskripcijami nabirajo denar za bankete v čast Marconiju. Vidi se pač, da Italijani že dolgo niso nič novega iznašli. Če bi Amerikanci vsako iznajdbo tako slavili, bi bili pol manj iznašli.

Društva.

(Slovensko katoliško akademsko društvo »Danica« na Dunaju) priredi v četrtek dne 28. maja 1903 ob pol 8 urizvečer v restavraciji »Zum Magistrat« I. Lichtenfelsgasse 3. II. redni občni zbor s sledečim vspešnim: 1. Čitanje zapisnika. 2. Čitanje zapisnika bratsk. društva »Zarja« v Gradcu. 3. Poročilo odbora. 4. Slučajnosti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 25. marca. Danes je ministri predstojnik Körber govoril v državnem zboru o dogodkih na Hrvatskem. Mej govorom je vladalo mej jugoslovanskimi poslanci velikanško razburjenje, ker je Körber govoril uprav provokatorično in se je predrznil groziti hrvatskemu in sloven. narodu. Zavijal je dogodke in tajil dejstva. Poslanci so vpili: »Vi ste lažnik!« »Körber laže!« »Doli s Körberjem!« Velikansk škandal je nastal, ko se je čula trditev, da bi se ne bilo čuditi, ko bi bilo že več Hrvatov ustreljenih, ako bi bili vsi taki, kot Biankini. — V prihodnji seji, ki bo po praznikih, stavijo jugoslovanski poslanci glede dogodkov na Hrvatskem nujni predlog.

Dunaj, 26. maja. (C. B.) Pričetkom današnje seje je posl. Biankini v zadevi odklonitve audience dalnat. poslanca pri cesarju trdo prijemal vlado ter vprašal predsednika, če se tako preziranje poslancev ujema s častjo zbornice. Predsednik grof Vetter izjavlja, da to ne spada v njegovo področje, ter opozarja na zadevni vladni komuniquej. Min. predsednik Koerber opozarja na svoje opetovane izjave, glasom katerih se o razmerah v deželah ogrske krone ne sme razpravljati v avstrijskem parlamentu. Od tega načela vlada že radi posledic ne sme odstopiti. Koerber pravi, da se je v zadevi dogodkov obrnil na kompetentna uradna mesta in izvedel, da so od pričetka nemirov po celem Hrvatskem smrtno ranili orožniki le dve (!) osebi, da se je nekdo sam ranil na bajonetu mirno stoječega vojaka, da je bilo nekaj kmetov, ki so ropali in zažgali neko hišo, kakor tudi štiri druge osebe, le lahko ranjenih; konečno ni bila niti ena (!) oseba obsojena po prekem sodu. Taka je v resnici z onimi 19 ubitimi, obesenimi in 1000 ranjenimi, o katerih je poročal posl. Biankini in Koerber ne uvidi, čemu se inozemlje preplavlja s takimi neresnicami, ki le škodijo ugledu kulturne države. Brzljavi uradi store le svojo dolžnost (!) če inhibirajo take brzljavke in jih ne odpošiljajo. — Glede Biankinijeve trditve o zlorabi od strani armade zagotavlja Koerber, da vojaštvo dostojno ter skrajno mirno in potrpežljivo nastopa. Razburjenja v prebivalstvu Dalmacije, Istre in Kranjske ni (!). zadevna poročila neresnična. Vlada upa, da ga tudi v bodoče ne bo. Ko je bila v kabinetni pisarni vključ ministri odklonitvi vložena prošnja za audience, si je minister izprosil dovoljenje za odklonitev. O izgreduh v Dalmaciji se niti govoriti ne more. — Globoko obžalovanja vredni so dogodki v Ljubljani. Minister upa, da se najdejo krivci. Koerber končuje, češ, da imamo dovolj domačih skrbi in torej nikakega povoda, baviti se s sosedovimi zadevami. Minister ve ceniti častno mišljenje vsakogar in tudi umeva narodni čut, prosi pa poslance, naj jim bo pred očmi mir v državi ter naj mu ne nalagajo nikakih dolžnosti, ki jih ne more izpolniti. — Kajpada so Jugoslovani hrupno ugovarjali vsakemu stavku tega govora.

Dunaj, 26. maja. Ban Hedervary je cesarju dejal, da se ni na Hrvatskem nič zgodilo, kar bi dalo povod sprejeti deputacijo dalmatinskih poslancev. Poročal je cesarju o vzrokih in o teku dogodkov na Hrvatskem, ter je, kakor se čuje, cesar odobril vse odredbe ondotnih oblasti.

Dunaj, 26. maja. Visok vojaški dostojanstvenik je poslal cesarju spomenico, v kateri se odločno izjavlja proti temu, da se skupna armada, katero Mažari vedno zasramujejo, porablja v to, da pomaga mažarskim nepostavnostim v Hrvatski do veljave.

Dunaj, 26. maja. „Slovanska zveza“ je danes imela sejo ter je soglasno odobila ekscese pred ljubljansko kazino, ki so se zgodili ob priliki, ko vsi narodi Avstrije se upirajo mažarskemu terorizmu.

Dunaj, 26. maja. Dalmatinski poslanci izdajo manifest na narod.

Dunaj, 26. maja. Danes se je vršila maša zadušnica za padle žrtve na Hrvatskem. Hrvatski dijaki nameravajo prirediti veliko demonstracijo proti Koerberju.

Zagreb, 26. maja. Doslej je za vdovo ustreljenega kmeta Pasariča nabranih 7000 kron.

Zagreb, 26. maja. Ban Hedervary ostane na svojem mestu in njegovi zapniki se izražajo, da bo odslej še ostreje postopal. Pripravljenih ima mnogo izgonov odličnih hrvatskih rodoljubov. Ako ban ostane, tedaj se je bati, da izbruhne popolna revolucija.

Reka, 26. maja. Železniško progo od Reke do Karlovca straži 6 bataljonov vojakov.

Zader, 25. maja. Od tu je bila poslana na podpredsednika francoske zbornice Jauresa brzljavka, v kateri se prosi, naj stori vse, da se prično tudi Francozi zanimati za dogodke na Hrvatskem.

Heb, 26. maja. Včeraj so tu obesili Antona Fišerja, ki je 1. julija l. l. umoril hotelirja Honischa v Karlovih varih.

Milan, 26. maja. Po protestnem shodu gledé dogodkov v Inomostu so udeležniki šli pred Garibaldijev spomenik, kjer so sežgali avstrijsko zastavo. V neki kavarni je svirala neka damska kapela z Dunaja, katero so prisilili, da je morala opetovano svirati Garibaldijevo koračnico.

Madrid, 26. maja. Vlada je naročila oblastvom, naj prepovedo dirko z avtomobili na progi Pariz-Madrid.

Trutnov, 26. maja. 29. junija bo tu shod vsenemških kmetov.

Belgrad, 26. maja. Kralj Aleksander je svojo mater prosil odpuščanja. Natalija je dobila pismo svojega sina v Nici ter mu je takoj odgovorila, naj se spravi s svojim narodom ter se loči od Drage in se oženi s kako kneginjo, ki mu bo dala prestolonaslednika. Ako to kralj Aleksander stori, se vrne Natalija v Belgrad.

Petrograd, 26. maja. Car Nikolaj se resno peča s tem, spremeniti dosedanje postavbo o pravici prestolonasledstva. Ako ne dobi moškega potomca, tedaj proglasi svojo starejšo hčer za prestolonaslednico.

Pariz, 26. maja. Stotnik Poirier, ki se je branil nastopiti proti kongregacijam in je radi tega moral sedeti dva meseca v preiskovalnem zaporu, bo vojnega ministra André tožil radi nepostavnega preganjanja.

Hamburg, 25. maja. V Lamrönen so tatovi, ki so ulomili v hišo posestnika mlekarije, ubili posestnika, njegovo ženo in otroka.

Listnica uredništva:
G. J. Ž. v Vidmu: Za sredo prepozno došlo, potem stavek po pomoti zaostal.

Meteorologično poročilo.
Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 746,0 mm

Ime	Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celsiusu	Vetrovi.	Nebo	Padačina v 24 urah, v mm.
25	9. zveč.	736,9	14,8	sr. sever	del. obl.	
26	7. zjut.	735,8	10,9	sl. vzhl.	sk. jasno	0,0
	2. popol.	734,0	19,9	sr. svzh.	del. obl.	

Srednja včerajšnja temperatura 16,8°, normale 15,2°.

Dunajska borza	
dné 26. maja.	
Skupni državni dolg v notah	100,50
Skupni državni dolg v srebru	100,30
Avstrijska zlata renta 4%	121,20
Avstrijska krona renta 4%	100,75
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92,72
Ogrska zlata renta 4%	121,40
Ogrska krona renta 4%	99,40
Ogrska inv. renta 3 1/2%	91,25
Avstro-ogrski bančni delnice	16,38
Kreditne delnice	665,75
London vista	239,67 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. v.	117,15
20 mark	23,43
20 frankov	19,06
Italijanski bankovci	95,15
C. kr. cekini	11,30

Barve, s katerimi more vsakdo barvati razno blago: sukno, platno, volneno blago, svilo, zastore itd. ima v raznih vzorcih v zalogi trdka BRATA EBERL v Ljubljani, Franciskanske ulice. Vnauja naročila proti povzetju. 524 12 11—10

729 1—1 **Zahvala.**
Podpisana izrekava tem potom svojo najtoplejšo zahvalo vsem onim, ki so spremili najino umrlo hčerko
MICIKO
na zadnjem potu. Osobito štejeva si pa v dolžnost se zahvaliti za darovani venec součenkam in součencem pokojnice, potem d. g. Alojziju Merharju, katehetu, gospodični učiteljici Josipini Schott in gospodu vadiučitelju Bernardu Andoljšek za ves njihov trud in za spremstvo, posebej pa še zadnjeimenovanemu, ki je oskrbel po součenkah in součencih pokojnici toli ganljivo petje v slovo. Bog plati vsem!
V Litiji, dne 24. maja 1903.
Kajetan in Helena Lindtner.

Rogaški Styria-vrelec je zdravilna voda
zoper uljesa v želodcu in krče, zoper Brightovo vnetje obisti, zoper katäre v sapniku, zoper vnetje v želodcu in črevah, zoper kislino diateso, zoper sladkorno usc. bolezni, zoper teles. zaprtje, bolezni v jetrih.
Izvrstni uspehi! 574

Krasne podobice za prvo sv. obhajilo
manjše oblike 100 kom. po K 3, 4 40, 6, 7, 8; — večje oblike 100 kom. po K 6, 7; — večje oblike, posebno lepe 100 komadov po K 12, 20, 24, 30
priporoča
prodajalna katol. tiskovnega društva (H. Ničman) v Ljubljani

Pozor!
Neki človek hodi po deželi ter poskuša brez vse oblastvene pravice slepariti, oziroma na moje ime postavljati ter popravljati strelodode itd.
Zatorej prosim pred. gg. duhovnike in cerkvene predstojnike: ko pride oni človek, zahtevajte, da se izkaže z oblastveno potrjeno pravico za tak obrt.
Se toplo priporočam z velespoštovanjem
Alojzij Fakin,
oblastveno potrjeni preskušalec in popravljalac strelododov, 661 4—3
Glince št. 96, p. Vič pri Ljubljani.

Vabilo.
„Prvo občno konsumno društvo“ v Radečah pri Zidanem mostu
registrov. zadruga z omejeno zavezo, vabi na
redni občni zbor
kateri se bode vršil
dné 7. junija 1903 ob 3. uri pop. v dvorani „Nar. doma“ v Radečah
s sledečim dnevnim redom:
1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo računskih preglednikov.
3. Odobritev letnega računa za l. 1902.
4. Dopolnilna volitev.
5. Dopolnilna volitev pregledovalnega odseka.
6. Slučajnosti.
V slučaju, da bi ob 3. uri sklicani občni zbor ne bil sklepčen, se vrši ob pol 4 uri drugi, pri katerem se bode sklepalo ne gledé na število prisotnih članov.
713 1—1 Načelstvo.

Gimnazijski konvikt
samostana oo. benediktincev v Šent Pavlu.
V lepem, zdravem kraju Labodske doline na Koroškem.
Javna popolna gimnazija in zasebni pripravljavni tečaj. — Prospekte pošilja na zahtevanje vodstvo konvikta. 147 9—2

Dolenjsko kletarsko društvo
v Novem Mestu
ima na prodaj fina, pristna, dolenjska bela in rudeča vina. 706 5—2
Oddaja jih v vsaki množini nad 56 litrov

Naznanilo.
Naznanjam sl. p. n. občinstvu, in zlasti še gg. restavraterjem, gostilničarjem in gostom, da se v moji
parni pekarni
I. I. KANC
Rimska cesta št. 16.
dobé vsaki dan
razven nedelje in praznika
ob pol 6. zvečer
novi pečene
cesarske žemlje
722 6—1 in
solnati rožički.

Vožnjekarte in tovorni listi
v
AMERIKO.
Kraljevi belgijski poštni parnik
Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.
Koncesionovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.
Pojasnila daje:
Red Star Linie
Dunaj, IV., Wiednergürtel 20,
ali pa 318 11
KAROL REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 32.

Absolutno zjamčeno
pristno mašno vino.
Škofijski list je l. 1898. priporočal v. č. gg. župnikom mašno vino, katero razpošilja „Kmetijsko društvo v Vipavi“ kot zjamčeno pristno.
Belo vino poseba dobrega okusa oddaja se po 40 K in vlije, in rudeče namizno hrbovsko po 30 K za 100 litrov v Postojno postavljeno.
V zalogi so tudi sortirana finejša vina in sicer: 1. Grganija po 50 K, 2. beli burgundec po 55 K, 3. črni burgundec po 50 K in 4. nemški rizling (za but like) po 70 K.
V zalogi je še sarto belo vino.
Kvaliteta je letos izborna, po novem načinu kuhano vino je milejšega okusa in čisto kot solnce (za butlike).
Najmanjša množina je 56 litrov. Narobam čez 500 litrov se cena primerno zniža.
Zadruge nadzoruje strogo v. č. g. dekan Vipavski. Izključena je vsaka prevara.
Kmetijsko društvo v Vipavi.
344 (11)

Nakup in prodaja
vsa vrsta državnih papirjev, sredk. denarjev itd.
Zavarovanja za zgube pri šrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako šrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelsasse 2.

Pojasnila v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kurznih vrednostih vseh spekulativskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih.
134 200